

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

Θανάσης Διαλεκτόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε Καβάλας
Δρ. Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής
Δρ. Ιστορίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (για μαθητές Ε΄ & ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου)

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ ΠΑΛΙΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

Στο μεσαίο διάδρομο του Μουσείου, παρατηρήστε δεξιά και αριστερά τα ομοιώματα παλιών σκαφών. Οι αριθμοί πάνω στις προθήκες αντιστοιχούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

A1. Παρατηρήστε την Παπυρέλα, σκάφος με κουπιά που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι στην παλαιολιθική εποχή (9.000 π.Χ.).

- Από τι υλικό είναι κατασκευασμένο;

.....
.....

- Γιατί χρησιμοποιούσαν αυτό το υλικό;

.....
.....

- Τι μετέφεραν οι άνθρωποι με αυτό το σκάφος εκείνη την εποχή και για ποιο λόγο;

.....
.....
.....

A2. Παρατηρήστε την Αθηναϊκή Τριήρη της αρχαίας περιόδου.

- Σε τι νομίζετε πως χρησίμευε το μεταλλικό έμβολο στην πλώρη του σκάφους;

.....
.....
.....

- Πού νομίζετε πως οφείλει το όνομά της η Τριήρης;

.....
.....

- Ποιο μυθολογικό τέρας αναγνωρίζετε στα πανιά του σκάφους και για ποιο λόγο νομίζετε πως εικονίζεται εκεί;

.....
.....
.....

A3. Παρατηρήστε το ομοίωμα του πλοίου USS Constitution, αδερφό πλοίο με τη Φρεγάτα ΕΛΛΑΣ.

- Πού κατασκευάστηκε η φρεγάτα ΕΛΛΑΣ και σε τι χρησίμευε;

.....
.....
.....

- Πώς κρίνετε την ενέργεια των Υδραίων καπεταναίων να δώσουν τέλος στη ζωή του πλοίου;

.....
.....
.....

- Η φρεγάτα ΕΛΛΑΣ είναι από τα πρώτα σκάφη που θωρακίστηκαν εξωτερικά με πλάκες χαλκού. Σε τι νομίζετε πως αποσκοπούσε αυτό;

.....
.....
.....

A4. Παρατηρήστε το αντίγραφο του σκάφους «Σεμπέκο».

- Από τον εξοπλισμό που φέρει σε τι νομίζετε πως χρησίμευε;

.....
.....
.....

- Στην πρύμνη του σκάφους υπάρχει ανάγλυφο ομοίωμα φτερωτής θεότητας με μακρόστενη χοάνη. Ποια νομίζετε πως μπορεί να είναι η συμβολική σημασία αυτής της παράστασης στο σκάφος;

.....
.....
.....

- Σε τι νομίζετε πως χρησίμευε η μικρή λέμβος που βρίσκεται πάνω στο κατάστρωμα του σκάφους;

.....
.....
.....

A5. Παρατηρήστε το αντίγραφο του σκάφους «Μπομπάρδα».

- Από τον εξοπλισμό που φέρει μαρτυρεί πως είναι εμπορικό ή πολεμικό πλοίο;

.....
.....
.....

- Πώς νομίζετε ότι λειτουργούσαν τα πανιά ώστε το σκάφος να αποκτά κίνηση;

.....
.....
.....

- Φανταστείτε και περιγράψτε τη σκηνή μιας ναυμαχίας με το συγκεκριμένο σκάφος.

.....
.....
.....
.....
.....

A6. Παρατηρήστε το αντίγραφο του πλοίου «Τσερνίκι».

- Ως τι χρησιμοποιούνταν αυτό το είδος σκαφών; Τι θα μπορούσε να σημαίνει ο όρος «κοντραμπαζίδικο», που αναγράφεται στην καρτέλα της προθήκης;

.....
.....

- Τι ήταν αυτό που έκανε το σκάφος να ξεχωρίζει;

.....
.....

- Φανταστείτε και περιγράψτε τι θα μπορούσε να μεταφέρει το σκάφος στο αμπάρι του.

.....
.....
.....

A7. Παρατηρήστε το αντίγραφο του Συμιακού σκάφους.

- Ποιος ήταν ο σκοπός του και από πόσους άνδρες πλήρωμα αποτελούνταν;

.....
.....

- Σε ποιες θάλασσες νομίζετε πως αλίευαν οι ναύτες το θαλάσσιο προϊόν που τους ενδιέφερε;

.....
.....

- Πώς φαντάζεστε να γινόταν η αλίευση του θαλάσσιου προϊόντος; Κάνετε μια σύντομη περιγραφή.

.....
.....
.....

A8. Παρατηρήστε το αντίγραφο του πλοίου «Πέραμα».

- Πού κατασκευαζόταν κυρίως αυτό το είδος πλοίου;

.....
.....

- Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του;

.....
.....

- Σε τι νομίζετε πως χρησίμευε η τροχαλία στην πλώρη του σκάφους;

.....
.....

A9. Παρατηρήστε το Τρεχαντήρι.

- Ποια νομίζετε πως είναι η χρήση των Τρεχαντηριών στις ελληνικές θάλασσες;

.....
.....
.....

- Τι είδος φυσικής ενέργειας χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι για να θέτουν σε κίνηση τα τρεχαντήρια; Από πού το συμπεραίνετε;

.....
.....

- Σε σχέση με το παρελθόν τι νομίζετε πως έχουν προσθέσει σήμερα οι άνθρωποι για την καλύτερη και γρηγορότερη πλεύση των τρεχαντηριών;

.....
.....
.....

A10. Παρατηρήστε τον τύπο πλοίου με την ονομασία «Καραβόσκαρο».

- Ποιες εξελίξεις εντοπίζετε στο σκάφος σχετικά με την πλοήγηση, το φωτισμό, τη διαμονή του πληρώματος κλπ;

.....
.....
.....

- Σε τι νομίζετε πως χρησίμευαν οι εξέδρες στα κατάρτια του σκάφους;

.....
.....

- Διαβάστε την πινακίδα με τις πληροφορίες και αναγράψετε μέχρι πότε κατασκευάζονταν στο καρνάγιο της Καβάλας παρόμοια σκάφη.

.....

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

Θανάσης Διαλεκτόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε Καβάλας
Δρ. Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής
Δρ. Ιστορίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (για μαθητές Ε΄ & ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου)

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ & ΟΡΓΑΝΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ

Στον αριστερό διάδρομο του Μουσείου, παρατηρήστε τα διάφορα ναυτιλιακά έγγραφα και τα όργανα για ασφαλή ναυσιπλοΐα. Οι αριθμοί πάνω στις προθήκες αντιστοιχούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

B1. Παρατηρήστε την προθήκη με τα σπουδαιότερα ναυτιλιακά έγγραφα.

- Πώς ονομάζεται το απαραίτητο έγγραφο που χρειάζεται ο ναυτικός για να ασκήσει το επάγγελμά του;

.....

- Τι είναι το ημερολόγιο ενός πλοίου και τι περιλαμβάνει;

.....

.....

- Οι παλιοί πλοίαρχοι για να βρουν πληροφορίες σχετικά με τη ναυτική τέχνη συμβουλευόνταν διάφορα εγχειρίδια . Αναζητήστε στην προθήκη τον παλαιότερο «Οδηγό Ναυτικής Τέχνης» και εντοπίστε τον τόπο όπου έχει εκδοθεί. Γιατί πιο λόγο νομίζετε πως έχει εκδοθεί σ' αυτόν τον τόπο;

.....

.....

.....

B2. Παρατηρήστε στις προθήκες B2 και B3 τα έγγραφα εθνικότητας πλοίων.

- Ποια στοιχεία σχετικά με την ταυτότητα των πλοίων αναγράφονται σε ένα τέτοιο έγγραφο;

.....

.....

.....

B3. Ανάμεσα στις προθήκες B2 και B3 βρίσκεται μια συσκευή ραδιοεντοπιστή (ραντάρ).

- Ποια νομίζετε πως είναι η χρήση αυτής της συσκευής;

.....

.....

.....

- Ποια τα οφέλη που μπορούν να έχουν οι ναυτικοί από τη χρήση αυτής της συσκευής;

.....
.....
.....

B4. Παρατηρήστε στα ναυτικά όργανα ναυσιπλοΐας τον Εξάντα. Πρόκειται για ένα γωνιομετρικό όργανο που χρησιμοποιούνταν για τη μέτρηση της γωνίας (ύψους) ενός ουράνιου σώματος (ήλιου, σελήνης, αστερών) από τον ορίζοντα.

- Σε τι νομίζετε πως βοηθούσαν οι μετρήσεις αυτές στο πλοίο;

.....
.....
.....

- Διαβάστε τις πληροφορίες που δίνονται στην προθήκη B4 και απαντήστε από ποιον και πότε ανακαλύφθηκε ο εξάντας.

.....

B5. Παρατηρήστε τη συλλογή με τα χρονόμετρα πλοίων.

- Ποια βασική ώρα είναι ρυθμισμένα να δείχνουν τα χρονόμετρα των πλοίων;

- Γιατί νομίζετε πως το χρονόμετρα των πλοίων είναι τοποθετημένα σε ξύλινα κιβώτια με σύστημα ειδικής εξάρτησης;

.....
.....
.....

B6. Παρατηρήστε την ορμιδοβόλο συσκευή διάσωσης.

- Ποια εφαρμογή έβρισκε αυτή η συσκευή στο πλοίο;

.....
.....
.....

B7. Παρατηρήστε τη συσκευή του Δρομόμετρου και τη συσκευή του Βυθόμετρου.

- Αναζητήστε την ετοιμολογία των λέξεων και σκεφτείτε ποια μπορεί να ήταν η χρήση των οργάνων αυτών στα πλοία;

Δρομόμετρο:.....

Βυθόμετρο:.....
.....

B8. Παρατηρήστε τη συσκευή του Σαλινόμετρου. Με τη συσκευή αυτή μετρούσαν την πυκνότητα της θάλασσας σε αλάτι.

- Μπορείτε να σκεφτείτε για ποιο λόγο;

.....
.....
.....

B9. Παρατηρήστε τη συσκευή του Βαρόμετρου και τη συσκευή του Κλινόμετρου.

- Συμβουλευτείτε τις πληροφορίες που δίνονται για τις συσκευές αυτές στην καρτέλα της προθήκης και σημειώστε ποια ήταν η χρήση τους στα πλοία;

Βαρόμετρο:.....

.....

Κλινόμετρο:.....

.....

B10. Στις προθήκες B10 και B11 Παρατηρήστε τα ναυτιλιακά όργανα.

- Με ποια όργανα μπορούσε ο καπετάνιος να χαράξει και να ελέγξει την πορεία του πλοίου;

.....

.....

.....

.....

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

Θανάσης Διαλεκτόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε Καβάλας
Δρ. Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής
Δρ. Ιστορίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(για μαθητές Ε΄ & ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου)

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΙΔΗ ΑΛΙΕΙΑΣ – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ – ΟΡΓΑΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στο δεξιό διάδρομο του Μουσείου, παρατηρήστε τα διάφορα είδη αλιείας, τα εργαλεία ναυπηγικής και τα όργανα επικοινωνίας για ασφαλή πλοήγηση. Οι αριθμοί πάνω στις προθήκες αντιστοιχούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

Γ1. Παρατηρήστε τα είδη δίχτων: Τα νταούλια και τα πεζόβολα.

- Πώς νομίζετε πως έβρισκαν εφαρμογή στην αλιεία;

.....
.....
.....
.....

Γ2. Παρατηρήστε την ανέμη που χρησιμοποιούνταν προπολεμικά για το στρίψιμο νημάτων αλιείας από βαμβάκι και μετάξι.

- Από τι υλικό κατασκευάζονται σήμερα τα δίχτυα των αλιέων;

.....
.....
.....
.....

- Από τι υλικό κατασκευάζονταν παλιά οι πετονιές ψαρέματος;

Γ3. Παρατηρήστε τα παραδοσιακά εργαλεία της ξυλοναυπηγικής. Ακολουθώντας
Παρατηρήστε τους ζωγραφικούς πίνακες που απεικονίζουν караβομαραγκούς σε
ώρα εργασίας. Συνδέστε το κάθε αντικείμενο με τη χρήση του.

- Περιγράψτε τη διεργασία του καλαφατίσματος.

.....
.....
.....

- Ποιες εφαρμογές έβρισκαν οι τροχαλίες στα σκάφη, σύμφωνα με τους νόμους της φυσικής;

.....
.....

Γ4. Παρατηρήστε στο ομοίωμα ναυπηγείου το μοντέλο σκάφους κατά τη στιγμή της
καθέλκυσης. Στην ίδια προθήκη αναπαρίσταται σε μικρότερη κλίμακα το χτίσιμο
σκάφους.

- Περιγράψτε πώς διαμορφώθηκε το πρώτο στάδιο του χτισίματος του σκάφους.

.....
.....
.....
.....
.....
Γ5. Παρατηρήστε την καμπάνα που κρεμόταν στην πλώρη των πλοίων.

- Ποια νομίζετε πως ήταν η χρήση της καμπάνας στα πλοία;

.....
.....
.....
.....
.....
Γ6. Παρατηρήστε τα όργανα τηλεπικοινωνιών των σκαφών.

- Με ποια πηγή ενέργειας νομίζετε πως λειτουργούσε η συσκευή Μαρινέτα;

.....
.....
.....
Γ7. Για μετάδοση πληροφοριών χρησιμοποιούνταν παλιότερα στα σκάφη ο κώδικας Μορς που ήταν μια μέθοδος με παλμούς μικρής και μεγάλης διάρκειας ή σημάδια (τελείες και παύλες).

Συμβουλευτείτε τον παρακάτω πίνακα που περιέχει την αντιστοιχία γραμμάτων και σημαδιών του κώδικα Μορς.

A_	B_...	Γ_..	Δ_..	E.	Z_..	H....	Θ_.	I..	K_.	Λ_.,	M_..	N_.	Ξ_..	_
Ο	Π.	Ρ.	Σ...	T	Υ.	Φ..	Χ	Ψ	Ω..					

- Προσπαθήστε να γράψτε με σημάδια Μορς: ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ

.....
.....
.....
Γ8. Παρατηρήστε την προθήκη με τη συσκευή του αυτόματου πιλότου.

Σε χρέη καπετάνιου ρυθμίστε το τιμόνι στις 30 μοίρες δεξιά για να δώστε αλλαγή πορείας στο σκάφος σας.

- Αν θέλετε να ακολουθήσετε ευθεία πορεία στις πόσες μοίρες θα πρέπει να ρυθμίστε το τιμόνι;

.....
.....
.....
Γ9. Παρατηρήστε το μοντέλο του πολεμικού πλοίου κορβέτα το οποίο χρησιμοποιούνταν ως φάρος σε μεγάλες νηοπομπές.

- Περιγράψτε τον εξοπλισμό του.

.....
.....
.....
Γ10. Παρατηρήστε τις συσκευές του τηλεγράφου της γέφυρας των πλοίων.

- Ποιες εντολές αναγράφονται στη συσκευή που θα μπορούσε να δώσει ο καπετάνιος στο μηχανικό για την κίνηση και την ταχύτητα του πλοίου.

.....
.....
.....